

comitatus regis peteret alloquium, cum in via duce A quodam Winemaro, agredientes intercipiunt. Et quidem primum quasi de amicitia et recuperatione Balduini affantur, demum vero improvisum lanceis impetunt, prosternunt ac perimunt xv Kalendas Jul. Quidam vero suorum sese ob nimium ejus amorem super ipsum prosternentes, pariter cum eo transfixi et interempti sunt. Cæteri qui supervenire his qui ad hospitalia remanserant, hæc maxima sui doloris nuntia portant. Qui novitate percussi, armisque muniti, percussores episcopi conantur ultione adoriri. Quibus minime repertis, corpus exanime immensis ejulantes plangoribus levant, et cum ingenti suorum omnium luctu Rhemensem ad urbem deferunt. Ibi tandem loquuntur et dignis exequiis honoratum decenti est sepulture mandatum. Cujus antistiis hoc habetur epitaphium:

Hoc tumulo magni Fulconis membra teguntur
Rhemorum sedis præsulis egregii;
Germine nobilium quem Francia protulit ortum
Aulaque descholæ sumpsit et excoluit.
Hinc Deus assumptum statuit virtute probatum
Ecclesiæ speculum, pontificemque pium:
Septenos denosque simul cui præfuit annos,
Tres menses, denos insuper atque dies.
Auxit episcopium supperaddens plurima rerum
Urbis et iatius mœnia restituit.
Orbis honor, patriæ tutor, pietatis amator,
Pro studio pæcis, confoditur jaculis.
Septenum denumque diem jam mensis agebat
Junius, et dira morte peremptus abit.
Cui Matris Domini, pariter quoque præsulis almi
Remigii pietas obtineat requiem.

Fulco indignatus erat Carolo Simplici quod ille foedus cum Normannia pepigisset, eumque episcopali licentia per litteras quas Flodoardus retulit verbis asperioribus increparat, quo regis animum altius hæc penetrarent. De litteris illis lege Rivetum nostrum Hist. litter Franc., tom. V p. 692. Scripsisse etiam creditur ad Alfredum regem West-Saxonum; qua de re lege Hollandianos Jul. tom. I,

pag. 651 Multa quoque bona in hac sede Rhemensi, ait Flodoardus, præsul hic operatus est: nam et episcopium rebus impetratis pluribus, tam monasterio Avennaco quam nonnullis aliis a regibus ac diversis personis obtentis possessionibus amplificavit, atque diversis muneribus et ornamentis hanc Rhemensem ecclesiam decoravit. Ejus tempore, anno, ut conjectat Mabilio, 893, reliquiæ S. Gibriani e pago Catalaunensi in basilicam S. Remigii translatae sunt. Præfatus denique præsul sollicitus circa Dei cultum et ordinem ecclesiasticum, amore quoque sapientiæ fervens, suas scholas Rhemis canonicorum scilicet loci, atque ruralium clericorum, jam pene delapsas restituit: et evocato Remigio Antissiodorensi magistro, liberalium artium studiis adolescentes clericos exerceri fecit, ipseque cum eis lectioni ac meditationi sapientiæ operam dedit. Sed et Hucbaldum S. Amandi monachum, virum queque disciplinis sophicis nobiliter eruditum accersivit, et ecclesiam Rhemensem præclaris illustravit doctrinis. Harum autem scholarum constitutionem refert Mabilio ad annum circiter 893. Regino Fulconem numerat inter martyres qui pro libertate ecclesiastica fortiter occubuerunt; et nos eidem olim nomen sancti non denegavimus, quamvis publico decretonec dum renuntiatus sit. Hunc apud S. Audomarum quiescere putat Molanus juxta B. Bertinum; at certius est sepultum fuisse in ecclesia B. Remigii Rhemensis; quod posteriores epitaphii sui versussat clare indicant. Codex Ignaciensis Fulconem testamentum condidisse narrat his verbis: At vero præfatus Fulco, utpote vir sapiens ac timens Deum, testamentum dudum ordinaverat, ut de jure patrimonii sui quibusdam ecclesiis distribueret; inter quas ecclesiæ Rhemensi pro animæ suæ remedio Villam Nemincum, quæ sita est in episcopatu Noviomensi, contulit; cujus redditus pro illius memoria annuatim recolenda canonicis Rhemensibus dividuntur: de censu prædictæ Villæ canonici Noviomenses habent singulis annis LX solidos illius monetæ.

FULCONIS

ARCHIEPISCOPI RHEMENSIS

EPISTOLÆ.

(Province de Reims, tom. I, pag. 520)

EPISTOLA PRIMA.

AD STEPHANUM V PONTIFICEM MAXIMUM.

(Anno 885.)

Accepi antecessoris tui litteras, me totum, cum omni mea provincia, ad grates ex animo rependas infinitis prope nominibus obstringentes. Dignatu est enim eloquio prorsus apostolico, et omni gladio ancipiti penetrabiliore nos inter medias Nortmannorum afflictationum procellas solari, et me fratris et amici vocabulo afficere, cum pontificia solea calcari haud commerear. Ad ipsum, et jam ad te, sanctissime parens, votis omnibus aveo properare sed prohibet Danorum, quibus vallamur et vellimur incursatio; qui ab annis jam octo ita hocce regnum

D infectarunt, ut soli beatiessent, qui se castellis possent tueri, et hæc etiam prohibere, quo minus insidias, quas pestiferi homines bonæ memoriæ pontifici moliebantur, possem dissolvere.

Si quid tamen potuere miseri homuncionis preces, iis sane non defui; qui porro deesse possem illi, qui affinem meum Widonem in filium quodammodo adoptarat? quod cum consanguineis meis denuntiassem, statim omne obsequium suum, ac reverentiam sedi apostolicæ devoverunt. Et ego una cum coepiscopis meis, etsi eorum nonnulli, uti Morinensis, civitatem suam ambustam ad tempus deserere cogantur, in cultu Romanæ sedis ad usque lethum perseverantes, quæcunque Ecclesiæ Dei necessaria

occurent, cum rei domesticæ atque etiam corporis A dispendio perficiemus, uti condecet Rhemensem, quem antecessores vestri, præ omnibus Gallicanis pensi habentes, primatu donarunt in Sixto primo totius regionis præsule a beato Petro apostolorum principe huc destinato, etiam Hormisdas papa Remigium per omnem Galliam vices suas obire voluit, quæ modo adjicienda videntur, ne forsitan Rhemi nostri sub Nortmannorum ruinis, quod Deus avertat, sepulti, etiam pontificum oblivione sepeliantur.

Propterea commendata velim quæ Marino et Adriano supplex proposui privilegia, necnon Ramponis fratris mei munificam proerigendo monasterio donationem, et cum Bruinisidus non desistat donata de peculiari, tandem anathemate feriatur: sunt et alii qui Rhemensis Ecclesiæ bona corrodant, in quos Carolus imperator, si verbulo pontificio præmoneatur, facile animadverteret.

EPISTOLA II.

AD CAROLUM CALVUM IMPERATOREM.

(Anno 894.)

De pacto cum Normannis inito.

Quis enim, qui vobis sicut oportet fidelis est, non expavescat, vos inimicorum Dei amicitiam velle, et in cladem ac ruinam nominis Christiani pagana arma et fœdera detestanda suscipere? Nihil enim distat utrum quis se paganis societ, an abnegato Deo idola adoret. Nam si, ut ait Apostolus, mores bonos colloquia prava corrumpunt (I Cor. xv), quanto magis corrumpitur castitas animæ Christianæ ethnicorum consiliis et societate? Neque enim poterit non imitari quod assidue viderit: quin potius assuescet paulatim, et quasi vinculo malæ consuetudinis trahetur ad facinus. Certe progenitores vestri reges, deposito gentilitio errore, divino cultui se sublimiter subdiderunt, et a Deo semper auxilium expetiverunt, propter quod et feliciter regnaverunt, et regni hæreditatem ad suos posteros transmisse-

runt. Vos e contra nunc Deum relinquitis. Dicam certe, licet nolens, quia Deum relinquitis, cum vos ejus hostibus sociatis. Unde et merito prophetica illa vox ad vos dirigitur, quæ quondam ad regem Israel similia facientem directa est: *Impio præbes auxilium, et his qui oderunt Deum amicitia jungeris* (II Par. xix). Et certe cum deberetis malis præteritis terminum ponere, et rapinis et deprædationibus pauperum renuntiare, ac pro his omnibus penitentiam agere, nunc ad majorem iram Dei provocandam, his qui Deum ignorant, et in sua feritate confidunt, vos conjungitis. Credite mihi, quia nunquam sic agendo ad regnum pervenietis, imo velociter disperdet vos Deus, quem irritatis. Hactenus quidem de vobis meliora sperabam: nunc video vos cum omnibus consanguineis vestris periturum, si tamen hoc vere vultis agere, et talibus consiliis acquiescere. Revera qui tale vobis dant consilium, non fideles, sed per omnia infideles esse comprobantur, quos si audire volueritis, terrenum simul et cœleste regnum amittetis. Deprecor itaque vos per Deum, ut tale deseratis consilium, neque velitis vos in æternum præcipitare interitum, et mihi cæterisque, qui secundum Deum vobis fideles sunt, æterni doloris afferre dispendium. Melius enim fuerat vos non nasci, quam diaboli patrocinio velle regnare, et illos juvare quos deberetis per omnia impugnare. Sciatis enim, quia si hoc feceritis, et talibus consiliis acquieveritis, nunquam me fidelem habebitis, sed et quoscunque potuero a vestra fidelitate revocabo, et cum omnibus coepiscopis meis vos et omnes vestros excommunicans æterno anathemate condemnabo. Pro fidelitate quam vobis servo, hæc gemebundus scribo, quoniam cupio vos secundum Deum et sæculum semper esse honorantum, et non Satanæ, sed Christi adjutorio, ad debitum vobis conscendere regni fastigium. Regnum enim quod Deus dat, firmum habet fundamentum: quod vero per injustitiam et rapinas acquiritur, caducum est, et cito decidivum, nec poterit diu permanere.

ANNO DOMINI DCCCXII.

RICULFUS SUESSIONENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA.

(Ex Gallia Christiana.)

E judicibus qui in placito Vermeriensi anno 892 cellam Alfam Adremarensibus monachis asseruerunt, unus fuit Riculfus. Synodo Rhemensi astitit an. 893, in qua Carolus Simpiex unctus est. Consecravit Herveum archiepiscopum Rhemensem anno 900 in synodo Rhemensi, in qua diris devovit homines Bal-

duini comitis Flandriæ qui Fulconem archiepiscopum interfecerant. Constitutionem edidit an. 889, quæ exstat tom. IX Conciliorum Labb., pag. 416. In ea sunt multa observatione digna. N. 3, *de horis canonicis* legitur: « Habete quæsumus studium in psalmos cantando, in divinos libros legendo, in canonicas